

HELSINGIN YLIOPISTON LEHTORIT RY

HELSINGFORS UNIVERSITETS LEKTORER RF TOIMINTAKERTOMUS 2018

1. Yleistä

Helsingin yliopiston lehtorit ry yhdistyksen toimintavuonna 2018 oli monella tapaa historiallinen, sillä HYL ja koko yliopistoväki joutui Helsingissä lakkoon 28.2.2018 vauhdittaakseen sopimukseen pääsyä. Viime vuosina poliittinen päätöksenteko ja EK:n vetäytyminen keskitetyistä työmarkkinaratkaisuihin ovat heikentäneet työmarkkinoiden vakautta ja ennustettavuutta. Raskaiden säästö- ja irtisanomisvuosien jälkeen vaatimattomat palkankorotusesitykset eivät osoittaneet arvostusta henkilöstön tekemää työtä kohtaan. Juko katsoi, että yliopistoilla oli varaa yleisen tason mukaisiin palkankorotuksiin toiminnan kärsimättä, sillä yhdenkään yliopiston tilinpäätös ei ollut alijäämäinen vuonna 2016. Valtion rahoitusleikkaukset oli jo kompensoitu massiivisilla henkilöstön vähennyksillä ja vuosien vähäisellä palkkakehityksellä. Koska työnantajapuoli ei suostunut lainkaan keskustelemaan palkansaajille tärkeistä tavoitteista kuten tutkimustyön edellytysten parantamisesta, määräaikaisten työntekijöiden suhteellisen osuuden vähentämisestä, yliopistojen palkkakilpailukyvyn parantamisesta sekä etätöiden ja matkatyön huomioonottamisesta asiantuntijahenkilöstön työaikaääräyksissä, oli lakko viimeinen puolustautumiskeino. Lakossa olivat 28.2.2018 kaikki Helsingin yliopistolaiset ja myös opiskelijat tukivat työntekijöiden lakkoa. Helsingin yliopisto sai tukea myös muiden yliopistojen kollegoilta, samoin HYL sai tukea YLL:n muilta paikallisyhdistyksiltä. Lakkopäivä ei ollut turha, sillä se osoitti yliopistohenkilöstön yhtenäisyyden voiman. Sopu syntyi ja neuvotteluja jatkettiin. Maaliskuun 7. päivänä sopusoppaa jaettiin Porthanian edessä noin 100 hengelle. Lopullinen työehtosopimus allekirjoitettiin 28.9.2018 ja siinä sovittiin, että koko työehtosopimuksen palkankorotusvara käytetään yliopistojen henkilökunnan palkankorotuksiin. Yliopistojen palkkausjärjestelmän uudistukseen rahaa on käytettävissä 0,5 prosenttia palkkasummasta vuoden 2019 alussa ja lisäksi henkilökohtaiseen suoriutumiseen 0,85% palkkasummasta. Neuvotteluosapuolet sopivat, että tämä summa käytetään kokonaisuudessaan yliopiston henkilökunnan palkankorotuksiin.

Kulunut vuosi sisälsi muutenkin monia jäsenten edunvalvontaan ja toimintaan liittyviä tapahtumia. Työehtosopimukseen pääsyn lisäksi suurimpana haasteena koettiin edelleen uuden toimintarakenteen ja koulutusohjelmien mukanaan tuomat moninaiset opetus-, tutkimus- ja opintopalveluhenkilöstöä koskevat työllistävät tehtävät.

Positiivisina asioina ja yhdistystoiminnan työn tuloksina on mainittava, että uusi HY:n luottamusmiessopimus solmittiin ja vaikka yhteistoiminnasta ei solmittu varsinaista uutta sopimusta, niin kirjattiin laajemmat yhteistoiminnan periaatteet, joita Helsingin yliopistossa noudatetaan. Näiden periaatteiden laadintaan sai henkilöstö päaluottamusmiesten kautta olla vaikuttamassa.

Helsingin yliopistoon kohdistuneiden säästötoimien vuoksi hallintohenkilöstön määrä on edelleen osittain riittämätön ja sen vuoksi opettajat ovat joutuneet hoitamaan entistä enemmän hallinnollisia tehtäviä. Lehtoriyhdistyksen ja luottamusmiesten toiminta keskittyi henkilöstön tukemiseen ja neuvontaan toiminta- ja tutkintorakenteeltaan uudelleen organisoituneen yliopiston eri tiedekunnissa, koulutusohjelmissa ja erillisyyksiköissä. Lehtoriyhdistys pyrki vaikuttamaan yliopiston kehittämisstrategiaan niin paikallisesti kuin valtakunnallisestikin.

Helsingin yliopistossa HYL:n jäsenet vaikuttivat myös yliopistokollegion, henkilöstöpoliittisen työryhmän, johtosääntötyöryhmien ja muiden työryhmien aktiivisina jäseninä. Helsingin yliopiston

toimintaa ja hallituksen päätöksiä on seurattu yhdistyksessä, kollegiossa ja JUKO:n yhteistoimintaryhmässä yhteistyössä muiden yliopiston akavalaiden järjestöjen kanssa. Myös laitosten ja erillislaitosten yhdistymiset sekä uudet tilajärjestelyt ovat vaatineet yhteistoiminnan periaatteiden noudattamisen valvontaa, mm. Topelian tilauudistus, josta henkilöstöjärjestöt lähettivät rehtorille kirjelmän. Edunvalvonnan tarve laitos- ja tiedekuntatasolla oli ilmeinen, sillä laitostason yhteistoiminta on hakenut monissa uudistusprosesseissa edelleen uutta muotoaan. Uuden toimintarakenteen mukaisissa laitoksettomissa tiedekunnissa henkilöstön asemaa ja vaikuttamismahdollisuuksia tulee entistä enemmän nostaa esille ja valvoa.

Palkkausjärjestelmän ja yliopiston neliportaisen uramallin toteuttamisen seuranta on ollut osa yhdistyksen edunvalvonnallista toimintaa, jossa HYL on YLL:n tavoitteita tukien pyrkinyt opettajan uramallin luomiseen ja opetusansioiden näkyvyyden edistämiseen mm. palkkauksessa. Uuden sopimuksen myötä yliopistojen palkkausjärjestelmää uudistettiin ja se astuu voimaan 1.1.2019. Tätä varten HYL toimi aktiivisena tiedottajana ja järjesti aiheeseen liittyvän jäsenillan. YLL:n/OAJ:n loppuvuodesta 2017 Acatiimissa esitelty opettajan uramalli oli keskeisenä esillä myös OAJ:n valtuustossa pidetyssä yliopistoväen puheenvuorossa, jonka piti HYL:n puheenjohtaja. Opettajan uramalli on vahvasti esillä myös tulevan kauden keskusteluissa ja tavoitteissa. Yhdistyksen edustajat ovat valvoneet jäsenten etua JUKO:n paikoilla eri YPJ-prosessia toteuttavissa ja ohjaavissa elimissä. Vaikka YPJ on ollut jo käytössä useita vuosia, niin edelleen Helsingin yliopistossa on muutamia takuupalkkaisia työntekijöitä eikä palkkakehitys ole edennyt toiveiden mukaan. Uutena huolenaiheena on noussut esille yliopisto-opettajille esitetty korkeampi opetuskatto, jolle ei löydy perusteita niissä opetustehtävissä, joissa ei tarvita tavanomaista vähemmän valmistelua, ja jollaisia yliopistostamme ei löydy. Palkkapolitiittista edunvalvontatyötä on tehty paikallistasolla YPJ-arviointiryhmässä ja tavoitteena parempien tulosten saamiseksi on terävöittää sitä myös liittotason tulevissa TES-neuvotteluissa. Opetushenkilöstön palkkakehitystä on seurattu valtakunnallisten tilastointien ja YLL:n tekemän kyselyn kautta ja luottamusmiehet ovat ottaneet esille Helsingin yliopistoa koskevia asioita yliopiston henkilöstöjohdon kanssa sekä arviointiryhmässä.

HYL on ilmoittanut huomionsa palkkakehityksestä, tuntiopettajien heikosta asemasta, yliopisto-opettajien opetuskatosta ja yliopistossa opettavien uramallista HY:lle, YLL:lle, OAJ:lle ja JUKO:lle jatkoneuvotteluja ja valtakunnallista seurantaa varten. Yliopisto-opettajan tehtävänimikettä on käytetty rekrytoinnissa säästösyistä rehtorin 2010 antaman ohjeistuksen vastaisesti ja yliopisto-opettajien tehtävien vaatitasojen määrityksessä YPJ-kartan edellyttämälle itsenäistä opetustehtävää suorittavan yliopisto-opettajan vaatitasolle on koko ajan runsaasti edunvalvontatyötä.

Määräaikaisten työsuhteiden tarkastelua tehdään säännöllisesti. Helsingin yliopistossa on seurattu ketjuttamistapauksia ja pyydetty työnantajaselvityksiä sekä toimittu pitkään määräaikaissuhteissa työskennelleiden henkilöiden tehtävien vakinaistamisen puolesta, ja onnistuttukin.

Kokonaistyöajan ja siihen liittyvän työsuunnitelman käyttö ei vielä ole kaikkialla asianmukaista. Ongelmat ovat jopa entistä ajankohtaisempia, koska henkilökohtaisen suoriutumisen arviointi on sidottu juuri työsuunnitelmaan ja sen toteutumiseen. Helsingin yliopistossa on käytössä Sole-Tm-järjestelmä, jonka soveltumattomuutta on kritisoitu kaikissa kokonaistyöajan piiriin kuuluvissa henkilöstöryhmissä. Lisäksi uuden TES:n mukaisissa tuntiopetuksen palkkioperusteissa on ollut selviteltävää paikallistason tulkinnoissa.

HYL:n edustus yliopiston kollegiossa on taannut suoran yhteyden päätöksentekoon sekä uuden yliopistostrategian muodostamiseen. Yliopiston hallitukseen kuuluvat yliopiston sisäiset jäsenet

ovat olleet JUKO ry:n yhteistyöryhmässä mukana ja tiedottaneet hallituksen päätöksistä ja niiden valmistelusta. Tiedekunta- ja laitostasolla lehtoriyhdistysten edustajat ja luottamusmiehet ovat olleet mukana seuraamassa ja kehittämässä laitos- ja tiedekuntatason strategista toimintaa. Vuoden 2018 lopulla järjestettiin JUKO:n luottamusmiensvaalit ja uusi luottamusmiehenkausi käynnistyy 1.1.2019 uusilla luottamushenkilöillä. Pääluottamusmiehenä jatkaa edelleen Seppo Sainio.

Normaalikoulujen opettajien edustaja on ollut hallituksen kokouksissa asiantuntijajäsenenä. JUKO:n yhteistyöryhmän yhteydessä on yhteistyö Tieteentekijöiden liiton, LOIMU:n, Professoriliiton ja muiden akavalaisten yhdistysten kanssa ollut hyvää ja sujuvaa. Sopimusneuvottelujen ja työsuojeluvaalien järjestämisen puitteissa jukolaisten yhteistyö Pardian ja JHL:n kanssa on ollut myös erittäin sujuvaa. Tieteentekijät ja Luonnontieteen akateemiset ovat edelleen tärkeimmät yhteistyökumppanit yliopiston sisällä. Pääkaupunkiseudun YLL-yhdistys (PSYLL) on pääkaupunkiseudun yliopistojen yhteistyön ja keskustelun keskeinen foorumi. HYL on osallistunut edelleen aktiivisesti PSYLL:n toimintaan ja osallistunut aktiivisesti Pääkaupunkiseudun OAJ:n alueyhdistyksen toimintaan.

2. Jäsenistö ja viestintä

Yhteysopettajalista päivitettiin 1.9.2018 ja HYL:n yhteysopettajina ovat toimineet: Juha Eskelinen, Liisa Hakala, Seija Karppinen, Anna-Leena Koivusalo, Kauko Komulainen, Johanna Manner-Kivipuro, Pia Mänttari, Lauri Nikkola, Marja Nurmilaakso, Ari Poutiainen, Suvi Kotkavuori, Sari Päivärinne, Inkeri Ruokonen, Seppo Sainio, Päivi Sihvonen ja Anita Virtanen. Yhteysopettajat ovat pitäneet yhteyttä jäseniin kampus-, tiedekunta- ja laitostasolla. Jäsenhankintaa on tehostettu ja jäseneksi voi liittyä nyt myös netin kautta.

Yhdistyksen jäsenmäärä on tällä hetkellä 234 jäsentä. Jäsensihteerinä on toiminut Juha Eskelinen.

Yhdistyksen sähköpostilista on toiminut tehokkaana yhteydenpidon välineenä, jonka kautta tietoa on kulkenut niin jäsenille kuin yhdistyksen toimijoille (mm. YLL ry:n puheenjohtajan Seppo Sainion/Santeri Palviaisen ja HYL ry:n puheenjohtajan ja Jukon pääluottamusmiehen säännölliset viestit). HYL:n jäsenkuntaan liittyviä ajankohtaisia asioita on voinut seurata myös HYL:n uusituilla kotisivuilla

<http://yll.fi/helsinki/>

sekä uudella aktiivisella HYL:n Facebook-sivustolla:

<https://www.facebook.com/yllhyl/>

3. Yhdistyksen kokoukset ja jäsentilaisuudet

HYL:n hallitus kokoontui varsinaisen 27.2.2018 pidetyn vuosikokouksen lisäksi kymmenen kertaa 24.1.; 27.2.; 27.3.;23.4.;14.5.; 28.8.; 18.9.; 23.10., 19.11. ja 3.12. HYL järjesti jäsenistölleen seuraavat tapahtumat ja jäsenillat vuonna 2018: 27.2.2018 klo 17.00 jäsentilaisuus, jossa lakkopäivää edeltävänä iltana uusi HY:n henkilöstöjohtaja Tiia Tuomi alusti ajankohtaisista henkilöstöä koskettavista aiheista. Perinteinen tulevaisuusseminaari pidettiin 28.8.2018 klo 12-16 Pajazzo Trattoriassa. Jo perinteeksi muodostunut maailman opettajien päivän aamiainen järjestettiin Kluuvin Fazerilla 5.10. yhteisen kollegiaalisen keskustelun ja edunvalvonnan merkeissä. Syksyn jäsenillassa 3.12.2018 oli teemana Yliopistojen tes ja palkkausjärjestelmä – mikä muuttuu?''.

Vieraanamme oli OAJ/YLL:n yliopistoasiamies Hanna Tanskanen. Samalla vietettiin HYL:n pikkujouluilta.

4. Hallitus

Hallituksen varsinaisina jäseninä ovat 27.2.2018 vuosikokouksessa valittuina toimineet Juha Eskelinen (jäsen sihteeri), Kauko Komulainen (varapuheenjohtaja), Sari Päivärinne (rahastonhoitaja), Ari Poutiainen (lakkopäällikkö), Suvi Kotkavuori (sihteeri), Inkeri Ruokonen (puheenjohtaja) ja sekä varajäseninä Liisa Hakala, Anna-Leena Koivusalo, Elina Kontu, Seppo Sainio, Anita Virtanen ja Jari-Matti Vuorio sekä asiantuntijajäsenenä ja hallituksen kokouksiin kutsuttuna Normaalikoulujen lehtoriedustaja Anne Ainoa ja varalla Marja Martikainen. Hallituksen toimintaan ovat osallistuneet myös luottamusmiehet, varaluottamusmiehet ja yhteysopettajat. Hallituksen kokoukset ovat olleet kaikille jäsenille avoimia tilaisuuksia.

5. Toiminnantarkastajat

Varsinaisina toiminnantarkastajina ovat toimineet Jaana Jokinen ja Elise Miettinen, varalla Eeva-Leena Onnismaa.

6. Luottamusmiehet

Päälouottamusmiehenä on toiminut Seppo Sainio. Luottamusmiehinä ovat toimineet Juha Eskelinen, Ari Poutiainen, Suvi Punkkinen, Anita Virtanen ja Inkeri Ruokonen. Varaluottamusmiehinä ovat toimineet Kauko Komulainen ja Julia Ekman.

7. Luottamustoimet yhdistyksessä

Yliopistojen opetusalan liitto YLL:n hallitus: puheenjohtaja Seppo Sainio 31.7.2018, jäsen Inkeri Ruokonen, varajäsen Ari Poutiainen (31.7.2018 asti); Inkeri Ruokonen ja Sari Päivärinne sekä varalla Jari-Matti Vuorio (1.8.2018 alkaen).

OAJ:n hallitus: jäsen Seppo Sainio (18.5.2018 asti)

OAJ:n opiskelijatoimikunta: Seppo Sainio (6.6.2018 asti)

OAJ:n koulutuspoliittinen työryhmä: jäsen Inkeri Ruokonen

HY:n JUKO:n yhteistyöryhmä: jäseninä Inkeri Ruokonen, Seppo Sainio

HY:n tasa-arvotyöryhmä: Suvi Kotkavuori, jäsen

Pääkaupunkiseudun PSYLL-yhdistyksen hallitus: jäsenet Kauko Komulainen, Sari Päivärinne, Suvi Kotkavuori, varalla Seppo Sainio ja Anna-Leena Koivusalo.

8. Yliopistojen opetusalan liitto YLL

Yhdistyksen painoarvo on ollut merkittävä. Päälouottamusmiehes Seppo Sainio on toiminut YLL:n hallituksen puheenjohtajana 31.7.2018 asti. Vuonna 2018 YLL:n toiminta on keskittynyt mm. opettajanuramallin kehittämiseen, palkkausjärjestelmän valvontaan, neuvotteluihin ja käytänteiden seurantaan. YLL on vaikuttanut myös niihin lausuntoihin, joita OAJ on antanut yliopistoja koskevista erilaisista ehdotuksista ja muistioista. OAJ:n Korkeakoulupäivään 23.3.2018, Yliopistopäiville 16. – 17.11.2018 ja YLL:n muuhun yhteysopettaja-, puheenjohtaja- ja luottamusmieskoulutukseen on osallistunut runsaasti yhdistyksemme jäseniä.

9. Lausunnot ja kannanotot

HYL on antanut yliopiston rehtorille yhdessä HYT:n ja HY:n Professoriyhdistyksen kanssa tilankäytön suunnittelua ja päätöksentekoa koskevan kannanoton Helsingin yliopistossa 30.8.2018. HYL:n edustajat ovat lisäksi olleet muokkaamassa ja antamassa lausuntoja kaikista paikallistasolla tehdyistä sopimuksista. HYL:n edustajat ovat olleet yliopisto-, tiedekunta-, yksikkö-, osasto- ja kollegiotasolla kommentoimassa ja suunnittelemassa yliopiston uutta johtosääntöä. Yhdistys on myös ollut muokkaamassa kaikkia YLL/OAJ:n antamia lausuntoja ja kannanottoja esim. OAJ:n valtuustossa, jotka ovat koskeneet yliopistoja sekä yleistä koulutuspolitiikkaa.